

**Установа адукацыі
«Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Францыска Скарыны»**

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»

_____ А.В. Крук
(подпіс)

_____ 2017 г.

**ПРАГРАМА
ўступных выпрабаванняў па дысцыпліне
«Методыка выкладання мовы.
Методыка навучання літаратурнаму чытанню»**

**для выпускнікоў устаноў сярэдняй спецыяльнай адукацыі,
якія паступаюць на скарочаны тэрмін атрымання адукацыі**

АЎТАРЫ-СКЛАДАЛЬНІКІ:

З.У. Шведава – дацэнт кафедры беларускай мовы, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

А.В. Бразіхіна – дацэнт кафедры беларускай літаратуры, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

Праграма ўступных выпрабаванняў складзена згодна з тыповымі вучэбнымі праграмамі, якія зацверджаны Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь для устаноў, якія забяспечваюць атрыманне сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай беларускай мовы
(пракакол № 7 ад 14.03.2017 г.);

саветам філалагічнага факультэта
(пракакол № 7 ад 17.03.2017 г.).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Праграма ўступных выпрабаванняў па дысцыпліне «Методыка выкладання мовы. Методыка навучання літаратурнаму чытанню» прызначана для выпускнікоў устаноў сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якія паступаюць на скарачаны тэрмін навучання.

Змест праграмы арыентаваны на падрыхтоўку абітурыентаў да паспяховай здачы ўступных выпрабаванняў.

У выніку здачы ўступных выпрабаванняў абітурыенты павінны прадэманстраваць

веды:

- мэта, задачы, прынцыпы, метады і прыёмы навучання беларускай мове і літаратуры малодшых школьнікаў;

- формы арганізацыі вучэбнай і пазакласнай работы па беларускай мове;

- класіфікацыя тыпаў урокаў беларускай мовы ў пачатковай школе, асноўныя патрабаванні да іх;

- планаванне работы па беларускай мове ў пачатковай школе;

- развіццёвыя магчымасці прадмета “Беларуская мова”, яго выхавальнае значэнне;

- змест і методыка навучання грамаце;

- змест і методыка работы па вывучэнні фанетыкі і графікі, складу слова і элементаў словаўтварэння, марфалогіі, сінтаксісу і пунктуацыі, арфаграфіі;

- змест і методыка работы па развіцці маўлення на ўроках беларускай мовы ў пачатковай школе;

- спецыфіка ўспрымання мастацкіх твораў малодшымі школьнікамі;

- этапы і формы арганізацыі вучэбнай дзейнасці на ўроках літаратурнага чытання;

- шляхі аналізу літаратурнага твора;

- метады і прыёмы фарміравання механізму і якасці чытання, спосабаў разумення прачытанага, навыкаў самастойнай работы з кнігай;

- метады і прыёмы развіцця творчых здольнасцей і мыслення вучняў;

ўменні:

- фарміраваць пазнаваўчую актыўнасць вучняў, іх маральныя і этычныя якасці ў працэсе вывучэння роднай мовы;

- фарміраваць камунікатыўную культуру малодшых школьнікаў;

- развіваць практычныя ўменні і навыкі правільнага ўжывання беларускай мовы;

- узбагачаць слоўнікавы запас вучняў, фарміраваць засваенне вымаўленчых нормаў, правілаў правапісу, авалоданне каліграфічнымі навыкамі.

- арганізоўваць і аналізаваць педагагічную дзейнасць у галіне літаратурнай адукацыі;

- аналізаваць вучэбную і вучэбна-метадычную літаратуру па чытанні і выкарыстоўваць яе для ўласнай прафесійнай дзейнасці;
- правільна арганізоўваць чытацкую дзейнасць вучняў, кіраваць ёю і ацэньваць яе вынікі;
- валодаць сучаснымі метадамі навучання дзяцей першапачатковым навыкам чытання і яго ўдасканаленню; прыёмам адaptaцы аналізу літаратурнага твора да ўмоў работы ў пачатковай школе; прыёмам арганізацыі вучэбнай дзейнасці малодшых школьнікаў па засваенні праграмы літаратурнага чытання; сродкамі дыягностыкі і ўдасканалення літаратурнай адукацыі малодшых школьнікаў;
- дэманстраваць здольнасці і жаданне да літаратурна-адукацыйнай і культурна-асветніцкай работы з дзецьмі малодшага школьнага ўзросту і іх бацькамі ва ўстановах рознага тыпу.

Уступныя выпрабаванні па дысцыпліне «Методыка выкладання мовы. Методыка навучання літаратурнаму чытання» праводзяцца ў форме экзаменацыйных заданняў двух узроўняў складанасці: 12 заданняў – першы ўзровень, 12 заданняў – другі ўзровень па тэмах, прыведзеных у змесце праграмы.

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Агульныя пытанні методыкі выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах

Методыка навучання беларускай мове як навука.

Мэта, задачы, прынцыпы навучання беларускай мове малодшых школьнікаў.

Метады навучання беларускай мове малодшых школьнікаў.

Формы арганізацыі вучэбнай і пазакласнай работы па беларускай мове.

Класіфікацыя тыпаў урокаў беларускай мовы ў пачатковай школе, асноўныя патрабаванні да іх.

Планаванне работы па беларускай мове ў пачатковай школе.

Каляндарна-тэматычны план, паўрочныя планы.

Ужыванне новых педагагічных тэхналогій на ўроках беларускай мовы.

Беларуская мова як вучэбны прадмет у пачатковых класах

Значэнне беларускай мовы ў сістэме школьнай адукацыі, у фарміраванні інтэлектуальна развітай асобы.

Задачы навучання мове ў пачатковых класах. Змест адукацыі па мове ў сучаснай школе. Месца роднай (беларускай) мовы ў вучэбных планах і праграмах агульнаадукацыйнай школы (пачатковыя класы). Пераемнасць і перспектыўнасць у навучанні.

Прынцыпы пабудовы праграмы па беларускай мове ў пачатковых класах. Раздзелы праграмы, змест, сістэма размяшчэння вучэбнага матэрыялу; патрабаванні да ведаў, уменняў і навыкаў па гадах навучання.

Развіццёвыя магчымасці прадмета “Беларуская мова”, яго выхавальнае значэнне. Агульнае і спецыфічнае ў раздзелах праграмы беларускамоўных і рускамоўных школ. Падручнікі і метадычныя дапаможнікі для пачатковых класаў, іх змест, прынцыпы пабудовы.

Змест і методыка навучання грамаце

Значэнне і задачы работы па навучанні грамаце. Лінгвістычныя і псіхалагічныя асновы навучання грамаце. Псіхафізіялагічныя асаблівасці дзяцей шасцігадовага ўзросту і цяжкасці авалодання імі граматай.

Змест работы па навучанні грамаце. Арганізацыя працы ў падрыхтоўчы, асноўны і заключны перыяды навучання грамаце. Метады навучання грамаце.

Методыка навучання каліграфіі. Навучанне пісьму ў асноўны перыяд навучання грамаце, метады і прыёмы навучання. Віды практыкаванняў. Тыповыя графічныя памылкі вучняў і іх папярэджанне. Прапедэўтычная праца граматыка-арфаграфічнага характару.

Тыпы ўрокаў у перыяд навучання грамаце, агульныя патрабаванні да іх. Выкарыстанне дыдактычных гульняў і займальных матэрыялаў на ўроках навучання грамаце.

Змест і методыка арганізацыі работы па чытанні (класным і пазакласным)

Чытанне як вучэбны прадмет у пачатковай школе. Значэнне і задачы урокаў чытання. Прынцыпы арганізацыі работы па чытанні.

Якасці навыкаў паўнаўвартаснага чытання і шляхі іх фарміравання.

Змест і прыёмы працы над літаратурным творам у пачатковых класах.

Праца па развіцці маўлення на ўроках чытання.

Значэнне, задачы і арганізацыя ўрокаў пазакласнага чытання. Прынцыпы адбору кніг для пазакласнага чытання. Асноўныя формы кіраўніцтва самастойным чытаннем. Віды работ, якія выкарыстоўваюцца на ўроках пазакласнага чытання. Урокі пазакласнага чытання на розных этапах навучання.

Змест і методыка работы па вывучэнні фанетыкі і графікі, складу слова і элементаў словаўтварэння, марфалогіі, сінтаксісу і пунктуацыі, арфаграфіі

Методыка работы па навучанні асновам фанетыкі і графікі

Задачи і змест работы па навучанні фанетыцы і графіцы ў пачатковай школе. Метадычныя асновы працы па вывучэнні фанетычных з'яў і графікі беларускай мовы. Парадак правядзення гукавога і гука-літарнага аналізу. Асаблівасці працы над фанетычнай бокам беларускага маўлення ў школах Беларусі.

Методыка работы па вывучэнні складу слова і элементаў словаўтварэння

Змест і этапы работы па вывучэнні складу слова. Сутнасць словаўтваральных паняццяў, якія вывучаюцца ў пачатковай школе. Словаўтваральныя практыкаванні, іх роля і месца ў пачатковым курсе беларускай мовы. Навучанне малодшых школьнікаў умению разбіраць словы па саставу.

Методыка работы па вывучэнні часцін мовы

Значэнне, задачы і змест работы па вывучэнні часцін мовы (назоўнік, прыметнік, дзеяслоў, займеннік, прыслоўе, прыназоўнік, злучнік). Сутнасць граматычных паняццяў, якія вывучаюцца ў пачатковай школе, спецыфіка засваення іх малодшымі школьнікамі. Этапы працы над паняццем. Умовы, якія забяспечваюць засваенне граматычных паняццяў. Граматычныя практыкаванні, іх віды.

Методыка працы па вывучэнні элементаў сінтаксісу і пунктуацыі

Значэнне, задачы і змест работы па вывучэнні элементаў сінтаксісу і пунктуацыі. Праца па фарміраванні сінтаксічных паняццяў «сказ», «словазлучэнне», «члены сказа», «дзеійнік», «выказнік», «даданыя члены», «аднародныя члены сказа». Азняямленне малодшых школьнікаў са складаным сказам.

Сінтаксічныя практыкаванні, іх віды.

Навучанне малодшых школьнікаў ўжыванню знакаў прыпынку ў канцы сказа, пры аднародных членах, зваротку.

Методыка работы па навучанні арфаграфіі

Значэнне, задачы і змест работы па навучанні арфаграфіі. Прыёмы выпрацоўкі правапісных уменняў і навыкаў з улікам прынцыпаў сучаснай беларускай арфаграфіі, характару напісанняў, этапаў навучання.

Асноўныя прыёмы працы з арфаграфічным правілам. Фарміраванне ў вучняў умення прымяняць арфаграфічныя правілы на пісьме, улічваюць тэарэтычныя звесткі, атрыманыя пры вывучэнні фанетыкі, марфемнай будовы слова, граматыкі.

Арфаграфічныя практыкаванні, іх віды. Праца па папярэджанні і выпраўленні арфаграфічных памылак.

Змест і методыка работы па развіцці маўлення на ўроках беларускай мовы ў пачатковай школе

Мэта, задачы, асноўныя напрамкі работы па развіцці маўлення малодшых школьнікаў.

Методыка ўзбагачэння слоўнікавага запасу і граматычнага ладу мовы вучняў. Віды лексічных і сінтаксічных практыкаванняў, накіраваных на развіццё маўлення малодшых школьнікаў.

Методыка азнаямлення з паняццямі «тэкст», «тэма», «галоўная думка выказвання», «загалавак», фарміраванне ў вучняў уменняў аналізаваць тэкст, вылучаць яго структурныя элементы, складаць уласныя тэксты на зададзеную тэму.

Пераказ як від працы па развіцці звязнага маўлення вучняў. Віды пераказаў, агульныя патрабаванні да вусных і пісьмовых пераказаў. Асаблівасці працы над падрабязным, сціслым, выбарачным і творчым пераказам. Лексічная, граматычная, арфаграфічная і пунктуацыйная работа пры падрыхтоўцы пераказаў, папярэджанне памылак. Структура ўрока напісання пераказу. Напісанне і праверка пераказаў вучнямі.

Сачыненне як від працы па развіцці звязнага маўлення вучняў. Класіфікацыя сачыненняў. Методыка навучання напісання сачыненняў: збор матэрыялу, яго сістэматызацыя і абагульненне, вызначэнне зместу будучага выказвання, складанне плана. Лексічная, граматычная, арфаграфічная і пунктуацыйная работа пры падрыхтоўцы сачынення, папярэджанне памылак. Структура ўрока напісання сачынення.

Класіфікацыя памылак у пісьмовых работах вучняў. Характарыстыка памылак у змесце, маўленчых, граматычных, арфаграфічных і пунктуацыйных памылак. Улік памылак пры праверцы пісьмовых работ вучняў пачатковай школы.

Літаратура як вучэбны прадмет

Мэта і задачы вывучэння літаратуры на першай ступені агульнай сярэдняй адукацыі. Усведамленне вучнямі асаблівасцей мастацкага адлюстравання свету. Выхаванне сродкамі літаратуры грамадзянскіх, духоўна-маральных пачуццяў. Развіццё эстэтычнага вопыту малодшых

школьнікаў. Фарміраванне цікавасці да кніг і чытання, пашырэнне кола чытання вучняў, іх начытанасці.

Дзіцячая кніга і яе спецыфіка. Тэматычная і жанравая разнастайнасць твораў дзіцячай літаратуры. Крытэрыі адбору мастацкіх твораў для дзіцячага чытання і вывучэння.

Кампаненты зместу вучэбнага прадмета: літаратуразнаўчыя веды і ўяўленні, чытацкія і моўныя ўменні, мастацкае пазнанне рэчаіснасці, вопыт літаратурна-творчай і мастацка-маўленчай дзейнасці.

Спецыфіка ўспрымання мастацкіх твораў малодшымі школьнікамі. Асаблівасці слухання і чытання літаратурных твораў у раннім школьным узросце.

Актуальныя праблемы навучання літаратурнаму чытання ў пачатковай школе. Асноўныя напрамкі ўдасканалення выкладання літаратуры ў пачатковай школе.

Склад вучэбна-метадычнага комплексу для выкладання беларускай літаратуры: вучэбная праграма, вучэбныя кнігі для чытання, працоўныя кнігі-сшыткі, навукова-метадычная літаратура для настаўніка, дыдактычныя матэрыялы.

Арганізацыя навучання літаратуры ў пачатковай школе

Структура і асаблівасці арганізацыі адукацыйнага працэсу па літаратуры на першай ступені сярэдняй адукацыі. Улік узроставых асаблівасцей навучэнцаў, узроўню іх літаратуразнаўчай кампетэнцыі.

Змест навучання літаратуры: слуханне, чытанне і аналіз твораў, уласная літаратурная творчасць.

Фарміраванне літаратурных ведаў і чытацкіх уменняў вучняў, неабходных для аналізу і ацэнкі літаратурных твораў.

Атрыманне элементарных звестак літаратуразнаўчага характару. Практычнае засваенне літаратуразнаўчых паняццяў.

Этапы працы над мастацкім творам. Мэты, змест работы, папярэдняе чытанне мастацкага твора. Арганізацыя і правядзенне першаснага ўспрымання тэксту. Успрымання, выяўленне, усведамленне і ацэнка зместу і сэнсу мастацкага твора. Змястоўны і моўны аналіз мастацкага твора. Чытацкія ўменні малодшых школьнікаў.

Сувязь выкладання беларускай мовы і літаратуры. Фарміраванне і развіццё на ўроках літаратурнага чытання маўленчых уменняў і навыкаў чытання, слухання. Пашырэнне і ўзбагачэнне слоўнікавага запасу вучняў на матэрыяле чытання, фарміраванне ўменняў звязнага выкладання думак, развіццё культуры мовы вучняў.

Арганізацыя літаратурна-творчай дзейнасці ў сувязі з чытаннем. Першыя крокі літаратурнай творчасці (сачыненне скарагаворак, загадак, невялікіх казак і займальных гісторый).

Праблема пазакласнага дадатковага чытання па літаратуры. Методыка пазакласнага чытання. Пашырэнне чытацкага кругагляду вучняў,

фарміраванне чытацкай самастойнасці, прывіццё цікавасці да чытання кніг, часопісаў, газет, выхаванне актыўных чытачоў.

Планаванне ўрокаў класнага і пазакласнага чытання. Структура ўрока чытання ў пачатковай школе.

Выкарыстанне на ўроках класнага і пазакласнага чытання розных відаў мастацтва (жывапіс, музыка, кіно).

Вывучэнне мастацкіх твораў у жанрава-радавой спецыфіцы

Дыферэнцыраваны падыход да вывучэння твораў розных жанраў. Знаёмства з асаблівасцямі розных жанраў літаратурных твораў (загадкі, скарагаворкі, прыказкі, казкі, легенды, быліны, апавяданні, аповесці, байкі, вершаваныя творы). Методыка вывучэння твораў вуснай народнай творчасці малых жанраў. Складанне тэматычных падборак загадак, прыказак, прымавак.

Арганізацыя вывучэння былін. Класіфікацыі казак. Асаблівасці методыкі чытання і аналізу народных казак і казак народаў. Фарміраванне адпаведных уменняў.

Вывучэнне літаратурных казак рускіх і замежных аўтараў. Асаблівасці методыкі чытання і аналізу баек. Аналіз эпічнага верша і праявічнага апавядання. Асаблівасці методыкі чытання і аналізу паэтычных твораў. Літаратурна-педагагічная класіфікацыя вершаваных твораў, якія вывучаюцца ў пачатковай школе. Аналіз пейзажнай лірыкі. Асаблівасці працы з гумарыстычнымі вершамі.

Аповяданні. Літаратурна-педагагічная класіфікацыя апавяданняў. Методыка чытання і аналізу буйных твораў.

Прыёмы работы на ўроках літаратурнага чытання

Асноўныя віды дзейнасці на ўроках літаратурнага чытання: чытанне ўголос і моўчкі, беглае і выразнае, выбарачнае і самастойнае; завучванне на памяць вершаў і ўрыўкаў з прозы; слуханне твораў; аналітычная і ацэначная праца над тэкстамі, праца па развіццю вуснай і пісьмовай мовы вучняў.

Віды чытання: чытанне ўголос і моўчкі, беглае і выразнае, выбарачнае і самастойнае. Методыка навучання малодшых школьнікаў правільнаму, усвядомленаму, выразнаму чытання. Разнавіднасці вуснага апавядання. Месца вуснага апавядання ў практычнай рабоце настаўніка. Падрыхтоўка і правядзенне ўступнай гутаркі аб жыцці і творчасці пісьменніка. Складанне анатацый, агляду кніг. Арганізацыя персанальных і тэматычных выставак кніг.

Асаблівасці працы з мастацкім творам у пачатковых класах.

Метад назірання і пастаяннай увагі да элементаў мастацкай формы. Назіранні над выяўленчасцю і выразнасцю слова, кампазіцыйнымі прыёмамі, жанравымі прыметамі вывучаемых твораў.

Віды працы над эпічным тэкстам: складанне плана, пераказы, аналіз эпізоду, вусны апавед пра героя. Методыка навучання розным відам пераказу (падрабязнаму, выбарачнаму, кароткаму). Праца над своеасаблівасцю дзеючых асоб і ідэяй твора. Складанне плана мастацкага твора.

Прыёмы работы над лірычным творам. Выкарыстанне гукапісу пры вывучэнні лірычных твораў.

Супастаўленне, яго віды, методыка правядзення.

Праца з ілюстрацыямі да мастацкага твора. Выкарыстанне рэпрадукцый карцін, кадраў дыяфільмаў або кінафільмаў для арганізацыі працы.

Прыёмы, заснаваныя на дамысліванні, фантазіраванні. Творчы пераказ (ад імя аднаго з герояў, з творчым дадаткам сюжэту), апавяданне паводле наяўнага пачатку тэксту. Славеснае маляванне героя або карціны прыроды. Складанне сцэнарыя па твору, інсцэніраванне эпізоду або невялікага твора, драматызацыі і інш.

Метыдыка навучання навучэнцаў выкананню работ творчага тыпу. Формы праверкі ведаў. Складанне літаратурных віктарын, крыжаванак і інш.

Пазакласная работа па літаратуры. Складанне праграмы літаратурных святаў.

Асновы выразнага чытання

Роля выразнай мовы настаўніка ў працэсе выхавання і навучання навучэнцаў.

Паняцце пра мастацтва мастацкага чытання. Сродкі выразнасці пры чытанні ўслых (паўза, лагічны націск, тон, тэмп). Тэхніка маўлення. Логіка мастацкага чытання.

Асноўныя прынцыпы выразнага чытання, гаварэння. К.С. Станіслаўскі аб працы над словам. Асноўныя задачы чытальніка і апавядальніка.

Літаратурна-мастацкі і выканальніцкі аналіз твораў. Выяўленне сродкаў выразнага выканання твора.

Асаблівасці чытання твораў вуснай народнай творчасці. Тэхніка чытання былін. Выразнае чытанне, гаварэнне казачных твораў. Патрабаванні да выканання баек. Выразныя сродкі выканання лірычных твораў. Асаблівасці выразнага чытання прозы для дзяцей. Выразныя сродкі выканання гумарыстычных твораў.

Прыёмы навучання выразнаму чытання, паслядоўнасць і ўмовы эфектыўнасці працы. Фарміраванне ўменняў выразнага чытання і апавядання.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

РЭКАМЕНДАВАНАЯ ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Канцэпцыя вучэбнага прадмета «Літаратурнае чытанне». I ступень агульнай сярэдняй адукацыі.
2. *Воюшина, М.П.* Методика обучения литературе в начальной школе / М.П. Воюшина. – М., 2010.
3. Вывучэнне літаратуры: пытанні метадыкі / Пад рэд. В.У. Івашына. – Мінск, 1980.
4. *Лазарук, М.* Навучанне і выхаванне творчасцю / М. Лазарук. – Мінск, 1999.
5. Методыка выкладання беларускай мовы ў пачатковых класах / Пад. рэд. А.П. Шанько. – Мінск, 1986.
6. *Падгайскі, Л.П.* Методыка беларускай мовы: Граматыка, правапіс: 1–3 кл. / Л.П. Падгайскі. – Мінск, 1981.
7. *Паўлоўскі, І.І.* Моўная адукацыя малодшых школьнікаў: тэарэтыка-дыдактычнае даследаванне / І.І. Паўлоўскі. – Мінск, 1998.
8. *Светловская, Н.Н.* Обучение детей чтению: детская книга и детское чтение / Н.Н. Светловская, Т.С. Пиче-оол. – М., 2001.
9. *Яленскі, М.Г.* Лінгвадыдактычная парадыгма асобасна арыентаванага навучання мове ў сучаснай школе / М.Г. Яленскі. – Мінск, 2002.
10. *Яленскі, М.Г.* Інтэгратыўны падыход да навучання беларускай мове і літаратурнаму чытанню // М.Г. Яленскі. – Пачатковая школа. – 2011, № 4.

Дадатковая

1. Актуальныя праблемы развіцця сучаснай метадыкі выкладання беларускай мовы / Пад навук. рэд. В.П. Протчанкі, М.Г. Яленскага. – Мінск, 2003.
2. *Антонана, Н.У.* Літаратурнае чытанне: Кантроль навыку чытання і чытацкіх уменняў вучняў: 1–4 класы / Н.У. Антонава. – Мінск, 2012.
3. *Антонана, Н.У.* Узаемасувязь у навучанні аўдзіраванню і чытанню / Н.У. Антонава // Пачатковая школа. – 2012, № 2.
4. *Ворожбитова, А.А.* Начальное лингвориторическое образование: Методика преподавания русского языка: Таблицы, схемы, алгоритмы: учеб.-метод. пособие / А.А. Ворожбитова. – М., 2002.
5. *Івашын, В.У.* 3 пазіцыі гуманізму: тэарэтыка-метадалагічныя і метадычныя праблемы літаратурнай адукацыі / В.У. Івашын. – Мінск, 1998.
6. *Катонова, Е.М.* Методика преподавания русского языка в начальной школе: курс лекций / Е.М. Катонова. – Минск, 2005.
7. Літаратурнае чытанне ў 2 класе / І.А. Буторына і інш. – Мінск, 2012.
8. Літаратурнае чытанне ў 4 класе / Г.А. Галяш і інш. – Мінск, 2010.
9. *Лукашук, М.П.* Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў / М.П. Лукашук. – Мінск, 1980.

10. *Мяжэвіч, В.А.* Пазакласная праца па беларускай мове і літаратуры / В.А. Мяжэвіч, В.А. Буланда. – Мінск, 2007.
11. Нетрадыцыйныя падыходы да навучання мове і чытанню малодшых школьнікаў / Склад. Г.М. Канцавая, А.В. Сазановіч. – Брэст, 2003.
12. *Падгайскі, Л.П.* Развіццё мовы вучняў пачатковых класаў / Л.П. Падгайскі, Я.М. Івашуціч. – Мінск, 1979.
13. *Протчанка, В.У.* Навучанне пераказу ў пачатковай школе / В.У. Протчанка, Я.М. Лаўрэль. – Мінск, 1995.
14. *Светловская, Н.Н.* Методика внеклассного чтения / Н.Н. Светловская. – М., 1991.
15. *Светловская, Н.Н.* Самостоятельное чтение младших школьников / Н.Н. Светловская. – М., 1980.
16. *Сторажава, Н.А.* Мова твая і мая: Вучу дзяцей па-беларуску / Н.А. Сторажава. – Мінск, 1993.
17. *Туркевіч, В.М.* Творчасці зярняты залатыя...: метаад. эцюды настаўніка / В.М. Туркевіч. – Мінск, 1988.